

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 20 mei 2022
(OR. fr)

9175/22

ESPACE 55

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	<i>Vorbereitung van de zitting van de Raad Concurrentievermogen (Interne Markt, Industrie, Onderzoek en Ruimtevaart) op 9 en 10 juni 2022</i> Veerkracht en concurrentievermogen van het ruimtevaartprogramma van de Unie <i>Oriënterend debat</i>

Voor de delegaties gaat hierbij een achtergrondnota voor het algemeen oriënterend debat van de Raad Concurrentievermogen (Ruimtevaart) op 10 juni 2022.

**RAAD CONCURRENTIEVERMOGEN (INTERNE MARKT, INDUSTRIE, ONDERZOEK
EN RUIMTEVAART) – 10 juni 2022**

Onderdeel RUIMTEVAART

Oriënterend debat

Veerkracht en concurrentievermogen van het ruimtevaartprogramma van de EU

Achtergrond

1. De Raad wordt verzocht ontwerpconclusies aan te nemen over het Copernicusprogramma in de periode tot 2035, op basis van drie pijlers, zijnde de Green Deal, de digitale transitie en veiligheid, teneinde bij te dragen aan een veerkrachtiger Europa. In deze conclusies worden aanbevelingen en richtsnoeren voor de toekomst van het Copernicusprogramma voorgesteld, en wordt met name de nadruk gelegd op de bijdrage van het programma aan klimaatuitdagingen, de opname van nieuwe actoren in de ruimtevaart economie om de ruimtevaart-architectuur aan te vullen en veerkrachtiger te maken en de bijdrage van het programma aan de veiligheidsuitdagingen van de Unie.
2. De Raad wordt tevens verzocht ontwerpconclusies aan te nemen over een Unie-aanpak van het ruimteverkeersbeheer, op basis van drie pijlers, zijnde het versterken van de capaciteiten van de Unie op het gebied van ruimtebewaking en -monitoring; coördinatie van regelgeving en normalisatie; en het versterken van de stem van de Unie op het internationale toneel ter bevordering van deze gemeenschappelijke aanpak.

3. De Commissie heeft in februari 2021 een mededeling aangenomen over een actieplan voor synergieën tussen civiele, defensie- en ruimtevaartindustrieën, waarin wordt verwezen naar twee nieuwe vlaggenschipprojecten van de Commissie op het gebied van ruimteverkeersbeheer en veilige connectiviteit. De staatshoofden hebben er in maart 2022 tijdens de top in Versailles met name andermaal op aangedrongen dat meer moet worden geïnvesteerd in strategische hulpmiddelen als cyberbeveiliging en ruimtegebaseerde connectiviteit. Voorts werken de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden aan een ruimtevaartstrategie voor veiligheid en defensie.

Nieuwe uitdagingen op het gebied van veerkracht en concurrentievermogen

4. De Europese Unie heeft ruimtevaartprogramma's van wereldklasse ontwikkeld met soevereine Europese diensten op het gebied van aardobservatie en satellietnavigatie. De Europese Commissie heeft deze in 2021 in een ruimtevaartprogramma opgenomen en er twee nieuwe componenten aan toegevoegd: ruimtebewaking en communicatie voor de overheid. In februari 2022 heeft de Commissie een nieuw programma voor beveiligde connectiviteit met minder latentietijd op basis van satellieten voorgesteld. Het wordt momenteel nog besproken, maar zou een aanvulling kunnen vormen op de Europese ruimtevaartinfrastructuur. De diensten van die programma's bestaan er bijvoorbeeld in een meer autonome positionering of bewakingscapaciteit te verwerven, de klimaatverandering te bestrijden of gegarandeerde en veilige wereldwijde toegang tot satellietcommunicatie, wat in crisissituaties cruciaal is, te waarborgen. Op die manier dragen ze in aanzienlijke mate bij tot de veerkracht van de Europese Unie. Ze worden ondersteund door een concurrerende Europese industrie van mondiaal topniveau.

5. Als strategisch gebied voor de goede werking van de Europese economie en veiligheid wordt de ruimte echter steeds meer betwist en overbelast. Er zijn twee complementaire benaderingen: een heropstart van een ruimtewedloop gefinancierd door de ruimtevaartmogendheden, en meer participatie van particuliere spelers met stappenplannen ter aanvulling van de ambities van deze mogendheden. In deze context moet de Unie een standpunt innemen en snel de uitdagingen op het gebied van veerkracht en concurrentievermogen met elkaar verzoenen, die daarom samen moeten worden beschouwd.
6. De veerkracht van het ruimtevaartprogramma van de EU hangt in de eerste plaats af van een autonome, veilige en betaalbare toegang tot de ruimte en van de beheersing van ruimtevaarttechnologieën. Zonder een autonome toegang tot de ruimte voor Europa, is er geen Europees ruimtevaartbeleid. Wij moeten het concurrentievermogen, de flexibiliteit en het reactievermogen op dit gebied versterken. Meer in het algemeen kan het feit dat de EU van derde landen afhankelijk is voor lanceringsoplossingen, sleuteltechnologieën of kritieke bevoorrading (verwerkte en geavanceerde grondstoffen, onderdelen) leiden tot een verzwakking van de inspanningen van de Unie om haar veiligheid en onafhankelijkheid te vergroten en bijgevolg van het autonomeniveau van de systemen van de Unie met een wereldwijde dekking op het gebied van satellietnavigatie, aardobservatie en satellietcommunicatie. Onze inspanningen op het gebied van technologische onafhankelijkheid moeten met name worden opgevoerd door middel van Horizon Europa en door een versnelling van de werkzaamheden voor het veilig stellen van de toegang tot kritieke grondstoffen, waardeketens en toeleveringsketens die cruciaal zijn voor het ruimtevaartprogramma, met name op strategische gebieden, die onderhevig kunnen zijn aan externe druk. Veerkracht impliceert een verbintenis en kosten op korte termijn die moeten worden gedragen, anders loopt de Unie het risico de prijs te moeten betalen van haar afhankelijkheid van andere mogendheden.

7. De Raad wordt verzocht na te gaan hoe we het toezicht op en de bescherming van de ruimte-infrastructuur van de EU kunnen verbeteren en hoe we de veerkracht ervan kunnen waarborgen. Ruimte-infrastructuur wordt steeds meer blootgesteld zowel aan accidentele risico's zoals botsingen met andere satellieten of puin en radiofrequentie-interferentie, als aan opzettelijke bedreigingen zoals aanvallen in de omloopbaan of storingen. Met het oog op een betere bescherming van de ruimte-infrastructuur kunnen we specifieke technologieën of nuttige ladingen ontwikkelen, een veiligheids-, duurzaamheids- en preventieaanpak hanteren vanaf het ontwerp van nieuwe ruimtesystemen en gedurende de gehele ontwikkeling en levenscyclus van bestaande onderdelen/systemen van het ruimtevaartprogramma, of nieuwe technologieën integreren. Met deze aanvullende taken zal het concurrentievermogen van een Europees aanbod op het best mogelijke niveau verder worden versterkt.
8. De opkomst van nieuwe spelers in Europa – de "nieuwe ruimtevaart" – is een uitgelezen kans voor het concurrentievermogen van onze industrie en de toekomstige veerkracht van onze programma's. Voortbouwend op de werkzaamheden van de Commissie in het kader van Cassini moeten we onderzoeken hoe het potentieel van nieuwe technologieën, innovatieve diensten of producten en industriële processen van deze nieuwe spelers ten volle kan worden benut en moeten deze resoluut worden geïntegreerd in de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur en de modernisering van bestaande infrastructuur of in de ontwikkeling en de verlening van nieuwe diensten.

9. Met het ruimtevaartprogramma beschikt de EU over unieke, bijzonder goed presterende ruimtevaartactiva van wereldklasse. We moeten nagaan hoe die een grotere bijdrage kunnen leveren aan veiligheid en defensie, en de behoeften en voorwaarden beoordelen voor de ontwikkeling van specifieke diensten met adequate bestuursmodellen die de veiligheidsbelangen van de lidstaten eerbiedigen. Voorts zijn de Raad en de hoge vertegenwoordiger bevoegd om te reageren op dreigingen of aanvallen op kritieke ruimtediensten voor de EU, op grond van het besluit van de Raad betreffende gemeenschappelijk optreden (GBVB-Besluit 2021/698). Feedback over de uitvoering van dit besluit in de context van de oorlog in Oekraïne kan tot wijzigingen leiden in dit besluit, die tot doel hebben de respons van de Unie op toenemende dreigingen te verbeteren en nauwe coördinatie met de lidstaten te verzekeren. In dit verband moeten we over deze kwesties nadenken teneinde doeltreffend bij te dragen aan de werkzaamheden in het kader van de ruimtestrategie voor veiligheid en defensie.

Vraag

Welke maatregelen moeten de Unie en haar lidstaten nemen om het EU-ruimtevaartprogramma meer veerkracht te geven en het te verzoenen met de uitdagingen op het gebied van concurrentievermogen?
